

УДК 617 (092-Тімен)

ТИМЕН ГРИГОРІЙ ЕЛІАЗАРОВИЧ (ДО 70-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

Один з видатних представників світової оториноларингології, Заслужений діяч науки і техніки України, доктор медичних наук, член-кореспондент АМН України, професор Григорій Еліазарович Тімен народився 19 лютого 1937 року в м. Харкові в родині службовців.

У 1954 р. Г.Е. Тімен поступив на лікувальний факультет Київського медичного інституту, після закінчення якого з відзнакою в 1960 р. працював в Обухівській лікарні Київської області лікарем швидкої допомоги та хірургом.

Робота Г.Е. Тімена в Київському НДІ отоларингології розпочалася у вересні 1961 р. у відділі запальних захворювань ЛОР-органів, де він пройшов шлях від лікаря-наукового співробітника, молодшого та старшого наукового співробітника до доктора медичних наук. В 1986 р. Григорій Еліазарович заснував в цьому інституті та очолив відділ ЛОР-патології дитячого віку. В 1990 р. він отримав звання професора, а в 2003 р. – члена-кореспондента АМН України.

Будучи одним з найкращих, найталановитіших учнів чл.-кор. АН України, проф. О.С. Коломійченка та проф. О.А. Євдощенка, Г.Е. Тімен, як і його вчителі, в своїй буденній лікарській діяльності велику увагу приділяє теоретичним проблемам спеціальності. Коло його інтересів охоплює майже всі сучасні напрямки оториноларингології. Зокрема, ним було вивчено механізм виникнення вестибулярних вад після хірургічного втручання на стремені при отосклерозі. Ця робота узагальнена в кандидатській дисертації на тему: „Вестибулярные расстройства у больных отосклерозом, возникающие после операции на стремени и овальном окне (механизм и лечение)», що була захищена в 1968 р.

Григорій Еліазарович багато працював над розробкою і удосконаленням методів терапевтичного та хірургічного лікування пацієнтів з найпоширенішими захворюваннями ЛОР-органів, хронічним тонзилітом, патологією порожнини носа та середнього і внутрішнього вуха, гортані. Він першим запропонував і здійснив операцію – селективну відіотомію при поліпозних риносинуситах. Разом з проф. Е.В. Гюллінгом та співавторами запропонував методику місцевого застосування імуномодулятора левамізола та ін.

Протягом 15 років діяльність Г.Е. Тімена була присвячена дослідженню дії низькоенергетичного та високоенергетичного лазерного випромінювання на біологічні об'єкти, а також створенню лазерних медичних апаратів. Ці всі роботи, як і багато інших, були піонерськими у світовому масштабі і по сьогоднішній день залишаються неперевершеними. Спочатку в складному експерименті на тваринах була доведена доцільність використання лазерної енергії

при деяких хворобах вуха, горла і носа, після чого цей метод лікування почали застосовувати в клініці. Вперше в ЛОР- клініці ним були впроваджені низько- та високоенергетичні лазерні апарати, що відображено в захищеній в 1982 р. докторській дисертації на тему: „Експериментальне обґрунтування та клінічне використання лазерного випромінювання в отоларингології” та у монографії „Лазерная эндоскопическая хирургия верхних дыхательных путей» (1990). В 1972 р. вперше в світі Григорієм Еліазаровичем була виконана ларингектомія (з приводу рака гортані) лазерним скальпелем без застосування жодного іншого ріжучого інструмента.

В останні два десятиріччя проф. Г.Е. Тімен свою повсякденну невтомну лікарську діяльність та наукові пошуки присвятив дитячій оториноларингології. На цьому етапі основні наукові дослідження проводились в напрямку хірургії ЛОР-органів та консервативного лікування пацієнтів із запальними захворюваннями, зокрема по проблемі ендоскопічного втручання, неінвазивного лікування хворих на риносинусит, по проблемі гіпертрофії піднебінних мигдаликів, запальних захворювань органа слуху та інше. Але основним напрямком його діяльності залишається вивчення етіології, патогенезу сенсоневральної приглухуватості і глухоти у дітей та розробка їх лікування. В липні 2003 р. за його участю успішно виконана перша в Україні кохлеарна імплантація у глухої дитини. На сьогодні ця операція стала для нього плановою.

В останні роки Григорій Еліазарович багато уваги приділяє розробці лікування дітей з онкозахворюваннями ЛОР-органів. Завдяки інноваціям, запропонованим ним, вдалося значно покращити ефективність хірургічних втручань при ангіофібромі носової частини глотки.

Треба окремо підкреслити, що Г.Е. Тімен створив наукові школи з питань використання високоенергетичних лазерів в медицині, а також школу дитячих отоларингологів.

Проф. Г.Е. Тімен – відомий вчений, видатний хірург, прекрасний, незрівнянний, мудрий клініцист-отоларинголог, автор понад 330 друкованих робіт, 5 монографій та

довідників, 23 винаходів та патентів. Під його керівництвом захищено 14 кандидатських та 1 докторська дисертації. Він виховав велику кількість учнів-отоларингологів, які працюють в різних куточках України, країнах СНД та далекому зарубіжжі.

Проф. Г.Е. Тімен – завідувач відділу ЛОР-патології дитячого віку Інституту отоларингології ім. проф. О.С. Коломійченка АМНУ, консультант багатьох лікувальних закладів, керівник Українського дитячого слуховідновлювального центру, Головний сурдолог МОЗ України, член Президії Європейського товариства отоларингологів, член Американської асоціації дитячих отоларингологів та Французького товариства практичних отологів. З 1995 по 1998 р. він був Головою Кваліфікаційної спеціалізованої ради отоларингологів, з 1988 по 2004 р. – членом Експертної ради по хірургічним спеціальностям ВАК України. Г.Е. Тімен – перший Віце-президент Українського товариства отоларингологів; президент Всеукраїнської асоціації пластичних, реконструктивних та естетичних хірургів; член редакційної колегії „Журналу вушних, носових і горлових хвороб”, журналу „Ринологія” та багатьох вітчизняних і зарубіжних видань. З 1992 р. він – дійсний член Міжнародної академії отоларингології – хірургії голови та шиї, з 1993 р.- дійсний член Української Академії Наук, з 1996 р. – дійсний член Нью-Йоркської Академії Наук та ін.

Григорій Еліазарович має відзнаку „Почесний донор СРСР”, „Відміннику охорони здоров'я СРСР”, медалі. 14 грудня 1996 р. Указом президента України Григорію Еліазаровичу Тімену було присвоєне почесне звання „Заслужений діяч науки і техніки України”. 22 червня 2005 р. він був нагороджений Почесною грамотою Верховної Ради України.

Здається, що життя людини – це мить, але коли згадаєш, що за визначений Богом строк такою Людиною виховано доньку і сина, посаджені дерева, проведені дослідження, зроблено більше 25000 хірургічних втручань, більша половина з яких була вищої ступені тяжкості, забезпечено лікування хворим, оглянуто та проконсультовано сотні тисяч пацієнтів, відновлено і

врятовано життя багатьом, приймалась активна участь у конференціях та семінарах, з'їздах, в тому числі міжнародних, здійснювалось спілкування і проводились операції з видатними представниками світової оториноларингології, зокрема з акад. Маріусом Плужніковим (Росія), Горвардом Хаусом (США), Андре Султаном (Франція), Міланом Профантом (Словаччина), Зденеком Габелкою (Чехія), Вольфом Маном (Німеччина) та багатьма іншими, воно стає довгим.

Г.Е.Тімен зустрічає 70-річчя в повному розквіті своїх інтелектуальних, професійних, творчих здібностей та найщиріших людських якостей. Він користується величезною любов'ю, повагою співробітників відділу, всього інституту, колег з України та зарубіжжя і надзвичайно вдячних йому десятків тисяч хворих, яким від повернув саме найцінніше – повноцінне життя.

Шановний та любий наш Вчителю, хай щастить Вам, бажаємо здоров'я, наснаги в праці.

*Дирекція Інституту отоларингології
ім. проф. О.С. Коломійченка АМН України*

*Ваші учні, колеги та співробітники
відділу ЛОР-патології дитячого віку*

*Редакційна колегія
„Журналу вушних, носових і горлових хвороб”*